

MICHELIN

NOWY JORK

Tytuł: Nowy Jork. Michelin

Teksty: New York. Le Guide Vert

Tłumaczenie: Marta Duda-Gryc, Ewa Konopka (uzupełnienia)

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Anna Palonek, Paweł Sondej

Korekta: Izabela Sieranc

Projekt graficzny: Dawid Kwoka

Skład i redakcja techniczna: Sabina Binek

Projekt okładki: Jan Paluch

Zdjęcie na okładce: © spyarm / Shutterstock.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

Księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?benjm1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-5446-3

Copyright © Le Guide Vert Michelin – Michelin & cie

MICHELIN TRAVELPARTNER, 27 cours de l'île Seguin - 92100 Boulogne-Billancourt

Copyright © for the Polish Edition by Helion, 2019

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

SPIS TREŚCI

Nasze podpowiedzi _____	6
Nowy Jork w trzy dni _____	8

INFORMACJE PRAKTYCZNE _____ 11

Przed wyjazdem _____	12
Transport _____	13
Na miejscu _____	13
Kalendarz świąt i wydarzeń kulturalnych _____	16
Miejsca na piknik _____	18
Noclegi _____	19
Restauracje _____	23
Kluby, bary i kawiarnie _____	31
Rozrywka _____	37
Zakupy _____	42

ZAPROSZENIE DO PODRÓŻY _____ 49

Nowy Jork dzisiaj _____	50
Tak powstał Nowy Jork _____	51
Kalendarium _____	56
Architektura _____	58
Malarstwo _____	61

DZIELNICE I ZABYTKI _____ 63

Lower Manhattan _____	64
Chinatown – Little Italy – Nolita _____	78
Tribeca – Soho _____	81
Lower East Side _____	86
West Village _____	91
East Village _____	98
Chelsea _____	102
Okolice Flatiron District _____	106
West Midtown _____	110
East Midtown _____	124
Upper East Side _____	130
Upper West Side _____	142
Harlem _____	148
The Cloisters _____	150
Brooklyn _____	152
Bronx – Queens _____	161

INDEKS _____ 167

SPIS PLANÓW I MAP

Nowy Jork – Manhattan_przednia okładka	West Midtown _____	112–113	
Lower Manhattan _____	66–67	East Midtown _____	126
Chinatown – Little Italy – Nolita _____	79	Upper East Side _____	132
Tribeca – Soho _____	82–83	Central Park _____	133
Lower East Side _____	88–89	Upper West Side _____	144
West Village _____	92–93	Brooklyn _____	154–155
East Village _____	100–101	Bronx _____	162
Chelsea _____	104–105	Queens _____	163
Union Square – Gramercy Park – Madison Square _____	108–109		

Kup książkę

Poleć książkę

NASZE PODPOWIEDZI

Niespiesznie popijaj aperitif w jednym z nowojorskich *barów rooftop* z widokiem na zachód słońca i panoramę miasta, to podwójna przyjemność: dla ciała i dla ducha.

Posiedź w zaciszu *pocket park*, w odkrytym bluszczem zakątku jednego z małych parków miejskich, w którym słyszy się tylko śpiew ptaków i szept wody. To idealne miejsce na relaks, wyrwanie się na moment ze zgiełku metropolii.

Jeśli zwiedzasz Nowy Jork z dziećmi, to koniecznie wybierz się do *Queens*. To tutaj mieści się *American Museum of the Moving Image*. W tej dzielnicy Nowego Jorku odkryjecie tajniki przemysłu kinematograficznego sprzed wielu lat. W muzeum dorośli nacieszą oko scenografiami z kultowych filmów, a dzieci ucieszą zapewne wspaniałe animacje, oczywiście interaktywne (zob. s. 166).

W niedzielny poranek wybierz się do *Harlemu* – dawnej kolebki jazzu, obecnie stolicy kulturalnej czarnej Ameryki. Niewątpliwie zachwycisz się wielobarwnymi muralami, mszą gospel – jakże radosną i emocjonującą, oraz Apollo Theater, gdzie koncertował Louis Armstrong. A gdy zgłodniejesz, pamiętaj, że przedpołudnie to idealny czas na brunch w tej właśnie dzielnicy (zob. s. 148).

Weekend to niepowtarzalna okazja, by w *Brooklynie* wybrać się na targ. Odpoczywając na trawie i podziwiając *skyline* Manhattanu, skorzystaj z darów natury. Spróbuj *veggie burgera*, napij się soku ze świeżych owoców. Modna dzielnica kusi niepowtarzalną atmosferą, tu trzeba pobyć, kupić coś w stylu vintage, jakiś ręcznie wykonany przedmiot, cokolwiek, co po powrocie pozwoli odtworzyć niezwykły klimat tego miejsca (zob. s. 152).

W *Upper East Side* podziwaj twórczość architekta Franka Lloyd Wrighta. To on jest autorem projektu siedziby *Muzeum Guggenheima*. W tej właśnie dzielnicy znajduje się gmach w kształcie cylindrycznie zwiniętej białej wstęgi z niezwykłą, spiralnie opadającą poręczą w środku (zob. s. 140).

Przenieś się myślami w czasy średniowiecza. Ogród *Museum Cloisters* to oaza spokoju, położona pomiędzy rzeką Hudson i kamiennymi murami klasztorów, które założyli Europejczycy (zob. s. 150).

Pchli targ w Brooklynie

Kup książkę

Poleć książkę

© cate_89 / Shutterstock.com

Widok na Chrysler Building

Odpuść w [Riverside Park](#). To miejsce, gdzie można spędzić czas w dowolny sposób: chwila zadumy na łonie przyrody, jazda na rowerze, jogging, zabawa z dziećmi w skateparku. A potem... odwiedź położone niedaleko stąd [Muzeum Historii Naturalnej](#) (zob. s. 143).

Jednym z najlepszych miejsc do podziwiania [Chrysler Building](#) (zob. s. 127) jest Tudor City Place, to tutaj w pogodny wieczór można zobaczyć, jak słońce zachodzi w głębi 42 ulicy.

Przenieś się w czasy prehistoryczne za sprawą [American Museum of Natural History](#). To jedno z najbardziej znanych na świecie muzeów historii naturalnej, pełne unikatowych eksponatów. Przekonasz się, jaki jesteś mały, stojąc pod 17-metrowym szkieletem barozaura. Zwiedzanie tego muzeum to pełna przygód podróż w czasie (zob. s. 143).

Zobacz cudowny świat sztuki amerykańskiej XX i XXI w. w [Whitney Museum of American Art](#) projektu Renza Piana. Z tarasu na każdym piętrze rozciąga się wspinały widok na High Line. Jasne, nieszablonowo zaaranżowane sale prezentują zaledwie część zgromadzonej tutaj kolekcji liczącej 10 tys. dzieł. Naprawdę warto tu spędzić trochę czasu (zob. s. 96).

© Diego Grandi / Shutterstock.com

American Museum of Natural History

Kup książkę

Poleć książkę

NOWY JORK W TRZY DNI

Dzień pierwszy

Rano

Obowiązkowo obejrzyj panoramę Nowego Jorku z górnych pięter [Empire State Building](#) (s. 116) lub z [Top of the Rock](#) (s. 119).

Południe

Po pełnym wrażeń poranku odpocznij w kawiarni [Serai](#) (s. 26) w [Rubin Museum](#) (s. 102). Jeśli wolisz odpocząć na wolnym powietrzu, to lunch zjedz w [Chelsea Market](#) (s. 102) lub spacerując w parku [High Line](#) (s. 96).

Popołudnie

Aby rozbudzić artystyczny apetyt przed odwiedzinami w [Greenwich Village](#) (s. 95) i [Meatpacking District](#) (s. 96), koniecznie wybierz się na wycieczkę po galeriach sztuki w Chelsea.

Wieczór

Po dniu pełnym wrażeń warto zostać w Meatpacking i podarować sobie chwilę luksusu. Napić się drinka na tarasie jednego z barów lub pójść na kolację do [Lower East Side](#) (s. 86), innej modnej dzielnicy.

Dzień drugi

Rano

Wstań dość wcześnie, żeby zdążyć na pierwszy prom płynący na Manhattan i obejrzeć z bliska [Statuę Wolności](#) (s. 74). Wybierz się do [Financial District](#) (s. 69).

Popołudnie

Koniecznie zobacz [New World Trade Center](#) (s. 70) i miejsca pamięci związane z zamachem z 11 września 2001 r. Później obejrzyj [South Seaport Street Historic District](#) (s. 68), pierwszy port Nowego Jorku oraz [most Brookliński](#) (s. 65), z którego rozciąga się niesamowity widok na Manhattan.

DZIEŃ CZWARTY?

Jeśli jesteś zaciekawiony tym, co jeszcze kryje Nowy Jork, i czujesz lekki niedosyt, to zostań... dzień dłużej. Odwiedź [Frick Collection](#), by pogłębić wiedzę na temat malarstwa (s. 138), a popołudnie spędź w [Muzeum Historii Naturalnej](#) (s. 143). Jeżeli wolisz aktywniejszy odpocznik, zamień wizytę w jednym z tych muzeów na długi spacer po [Riverside Park](#) (s. 147) lub zakupy w [Soho](#) (s. 84). Na kolację wybierz się do barwnego miejsca pełnego zapracowanych ludzi i pachnącego Azją – [Koreatown](#) lub [Chinatown](#) (s. 78).

New World Trade Center

© TMP_An_InstanT_of_ime/Shutterstock.com

Kup książkę

Poleć książkę

Wieczór

Zaplanuj jeden wieczór w [Greenwich Village](#) (s. 95). W tej przyjemnej dzielnicy żyjącej w rytmie jazzu i bluesa jest wiele miejsc godnych odwiedzenia.

Dzień trzeci

Rano

Zacznij dzień od wizyty w [The Met](#) (s. 131), czyli w Metropolitan Museum of Art. Estetyczna uczta, wielokulturowość, historia – to wszystko znajduje się w jednym miejscu.

Południe

Zjedz burgera w [Central Parku](#) (s. 130) lub w [Roof Garden Café](#) w [The Met](#). Warto nabrać sił przed powrotem do świata sztuki.

Popołudnie

Zależnie od nastroju i zasobności portfela albo powróć do świata kultury i odwiedź [MoMA](#), czyli [The Museum of Modern Art](#) (s. 121), albo udaj się na zakupy do sklepów położonych między [Madison Avenue](#) a [5th Avenue](#) (s. 129).

Wieczór

Po krótkim odpoczynku wybierz się na [Broadway](#) (s. 110), najciekawsze przedstawienia i show zaczynają się o 19.00. Późnym wieczorem zachwycą cię zapewne kolorowe neony na [Times Square](#) (s. 111). A jeśli na kolację chcesz zjeść coś niedrogiego i szybko przygotowywanego, skosztuj burgera made in [Shake Shack](#) (s. 26).

Świat poza Manhattanem

Rano udaj się z wizytą do [Queens](#). Tu ciekawymi propozycjami są: [PS.1](#), oddział muzeum [MoMA](#) (s. 166) prezentujący sztukę współczesną, oraz [Museum of the Moving Image](#) (s. 166) – nie lada gratka dla zwiedzających Nowy Jork z dziećmi. Muzeum przeniesie was w dość odległe czasy, by pokazać, jak kiedyś powstawały filmy. Zwiedzanie dzielnicy zacznij od spaceru po [Brooklyn Heights](#) (s. 152), by zobaczyć stąd Manhattan. Wieczorem poświęć trochę czasu na odkrywanie najciekawszych miejsc [Williamsburga](#) i poznanie kultury żydowskiej społeczności chasydzkiej (s. 160).

Kluby, kluby, kluby!

Miłośnicy nocnych klubów nieprzepadający za rutyną mogą poszukać rozrywki przy 27 i 28 ulicy (między [Dziesiątą](#) i [Jedenastą Aleją](#)). Wizytą kusi także [Output](#) – jeden z najlepszych klubów na wschodnim wybrzeżu, urządzony w stylu berlińskim...

Central Park

© John A. Anderson / Shutterstock.com

LOWER MANHATTAN 1

Nowojorską przygodę warto rozpocząć właśnie tu, w dzielnicy, która uosabia kontrasty i najwspanialsze cechy miasta: gigantyczne drapacze chmur, stare brukowane uliczki, statki, legendarny most Brookliński i Statua Wolności... Południowy Manhattan jest świątynią finansów. To tu znajdują się Wall Street i Giełda Nowojorska, Ground Zero, kawiarnie w porcie South Street, a ulice zapelniają zaaferowani pracownicy korporacji.

Usytuowanie

Granice dzielnicy wyznaczają od północy Civic Center i Warren Street, na wschodzie East River, na zachodzie Hudson River.

Ellis Island: 25 min promem, z przystankiem pod Statuą Wolności.

Staten Island: 25 min promem.

Metro – Linia 1 kursuje do South Ferry na południu; linie **4 i 5** do Bowling Greek; linie **R i W** na Whitehall Street, do Museum of American Indians i przystani promu na Staten Island; linie **2, 3, A, C** kursują na Fulton Street i Wall Street.

Autobus – Linia **15** można dojechać do wschodniej części dzielnicy, **9 i 55** do Ground Zero i Battery Park; linia **20** kursuje do Battery Park i Statuy Wolności.

Dzielnice najlepiej zwiedzać w słoneczny dzień, kiedy panuje tu naprawdę magiczna atmosfera.

Aby uniknąć tłumów pod Statuą Wolności, najlepiej wybrać się na pierwszy poranny prom.

Civic Center ★

(Plan D1)

Metro linie R, W, 4, 5, 6, stacja City Hall.

Obowiązkowym punktem programu jest most Brookliński (s. 65), który widać na wprost wyjścia z metra.

Civic Center jest administracyjnym centrum metropolii, największym w Stanach Zjednoczonych po Waszyngtonie. Pracuje tu ponad 50 tys. osób, tu też znajdują się biura burmistrza. Po 11 września większość budynków zamknięto dla zwiedzających.

OKOLICE CITY HALL (Plan D2)

W parku City Hall ★ pomiędzy Broadwayem i Park Row Anglicy wieszali zdrajców, a w lipcu 1776 r. odczytano zebranym tłumom Deklarację niepodległości Stanów Zjednoczonych.

City Hall ★ (Plan D2)

Architektura ratusza (1812), podobnie jak wielu innych XIX-wiecznych budynków w Stanach Zjednoczonych, łączy elementy francuskiego renesansu i angielskiego stylu georgiańskiego.

Municipal Building (Plan D1–2)

Gigantyczny gmach na wprost mostu Brooklińskiego został wzniesiony w 1914 r. Potężny wieżowiec zdobią kolumnady, wieżyczki i rzeźby. Pod arkadą, tworzącą rodzaj bramy miejskiej, biegnie ulica wiodąca na most.

© Alessandro Lai / Fotolia.com

Kup książkę
Wiele więcej informacji

Poleć książkę

HISTORIA

Pierwsi osadnicy z Europy, którzy przybyli z Holandii, założyli osadę na południowym krańcu wyspy Manhattan. Pierwotny plan osady częściowo zachował się do dziś – dlatego właśnie nie można znaleźć tu typowej dla amerykańskich miast regularnej siatki ulic przecinających się pod kątem prostym (biegną one tutaj zgodnie z linią brzegów wyspy). Osada była otoczona fortyfikacjami. Na północy wznosiła się palisada chroniąca przed atakami Indian. Z miasteczka, śladem szlaku indiańskiego, wybiegała droga w kierunku północnym, prowadząca do samotnych farm. Szybko rozwinęły się port i działalność handlowa osady. Szesnaście lat po ogłoszeniu Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych finansiersi postanowili założyć pierwszą giełdę w Nowym Jorku. Z początków kolonialnej architektury Manhattanu niewiele się zachowało. Pożar z 1835 r. zniszczył niemal całą zabudowę, a gorączka na rynku nieruchomości spowodowała wyburzenie starych budynków i wznoszenie nowych. W przeszłość można się przenieść w nielicznych miejscach, takich jak Fraunces Tavern, dom Watsona, Trinity Church i kilka brukowanych ulic. Pusta przestrzeń, jaką pozostawiły w pejzażu drapaczy chmur zniszczone wieże World Trade Center, przypomina z kolei, że dziś Nowy Jork jest prawdziwym symbolem świata zachodniego – podziwanego i jednocześnie nienawidzonego.

Woolworth Building ★★ (Plan C/D2)

Broadway 233, na rogu Barclay St.

Frank Woolworth dorobił się fortuny, zakładając sieć dużych, tanich sklepów. Budowę siedziby swojej firmy zlecił architektowi Cassowi Gilbertowi. Chciał, by gmach był najwyższym drapaczem chmur na świecie. Wzniesiony w 1913 r. budynek kosztował 13,5 mln dolarów. 60-piętrowy wieżowiec mierzący 241 m, był najwyższym gmachem na świecie do ukończenia wieżowca Chrysler Building w 1930 r. Z okazji otwarcia budynku prezydent Wilson zapalił w nim z Białego Domu, jednym naciśnięciem przełącznika, 80 tys. żarówek. Drakońskie środki bezpieczeństwa (w tygodniu warto zerknąć do środka przez drzwi) sprawiają, że nie można już zwiedzać wspaniałego **holu** ozdobionego freskami i mozaikami. Gmach jest jednak ciekawy również z zewnątrz – zdobią go wieżyczki, gargulce i pinakle.

Park Row (Plan D2)

W XIX w. był to popularny bulwar, przy którym znajdowały się biura największych nowojorskich gazet, m.in. „Timesa” i „Heralda” (dlatego też ulicy nadano nazwę News-paper Row).

Park Row Building pod nr. 15 w chwili ukończenia (1899) był najwyższym

wieżowcem na świecie. Niedaleko skrzyżowania z Broadwayem stoi wzniesiona w 1766 r. **St. Paul Chapel (kaplica św. Pawła)**, najstarszy kościół na Manhattanie, utrzymany w stylu georgiańskim. Po zamachu na World Trade Center przychodzili się tu modlić strażacy i ratownicy.

Brooklyn Bridge ★★★

(Plan E3)

40–50 min. Na most prowadzi przejście dla pieszych po wschodniej stronie City Hall, obok Municipal Building. Środkowa aleja z ławkami jest przeznaczona dla pieszych i rowerzystów. Aby wrócić na tę samą stronę rzeki, można skorzystać z metra (*linia A lub C ze stacji High St w Brooklynie do stacji Fulton St na Manhattanie*). Najpiękniejszy widok rozpościera się ze środka mostu. Najlepszą porą na robienie zdjęć drapaczom chmur jest poranek. Zimą duże wrażenie robi widok o zmierzchu, kiedy tętniące życiem miasto jest dobrze oświetlone. Nie należy jednak przechadzać się samotnie po moście późno wieczorem. To obowiązkowy punkt programu zwiedzania dzielnicy. Centralna aleja znajduje się ponad częścią mostu przeznaczoną dla samochodów, z której dochodzi tylko ryk silników. Daleko

Dzielnice i zabytki | Lower Manhattan

Kup książkę

Poleć książkę

w dole po wodach East River w kolorze kawy z mlekiem płyną statki. Z tyłu jeży się las manhattańskich drapaczy chmur, szarych, czarnych i błękitnych, a na ich tle odcina się smukła zielona wieża Woolworth Building.

Śmiała konstrukcja – W 1857 r. po raz pierwszy wysunięto pomysł budowy mostu, który połączyłby Civic Center z Brooklyn Heights. W 1869 r. wykonanie projektu powierzono **Johnowi Augustusowi Roeblingowi**, który zbudował most nad Niagarą. Wkrótce po uzyskaniu zgody na projekt architekt uległ wypadkowi i zmiażdżył nogę. Do rany wdała się gangrena, w wyniku której Roebling zmarł. Dzieła podjął się więc jego syn. Podczas prac robotników zanurzano w wodzie w hermetycznych kesonach, które były jednak dość prymitywne i nie zapewniały pełnego bezpieczeństwa. Wielu robotnikom pękały bębenki w uszach.

Anegdota – Zanim powstał most, 50 mln osób rocznie przeprawiało się przez East River promem (linia promowa istniała od 1814 r.). W dniu otwarcia mostu, 24 maja 1883 r., pokonało go 150 300 pieszych i 1800 powozów. Tydzień później krzyk kobiety, która upadła na schodach, wzbudził wśród tłumu panikę – zginęło dwanaście osób. Początkowo piesi musieli płacić trzy centy za wstęp na most. Stanowiło to jednak zbyt dużą pokusę dla opryszków,

MOST W LICZBACH

Prace trwały 14 lat i kosztowały 25 mln dolarów. Na budowie zginęło 27 robotników. Przez 20 lat był to najdłuższy most wiszący na świecie. Środkowe stalowe przęsło o długości 486 m wspiera się na dwóch granitowych filarach wynurzających się z East River. Dwa łuki wznoszą się na wysokość 48 m nad płytą mostu. Główne liny, na których zawieszony jest most, mają średnicę 40 cm. Promenada dla pieszych została zrekonstruowana w latach 1981–83.

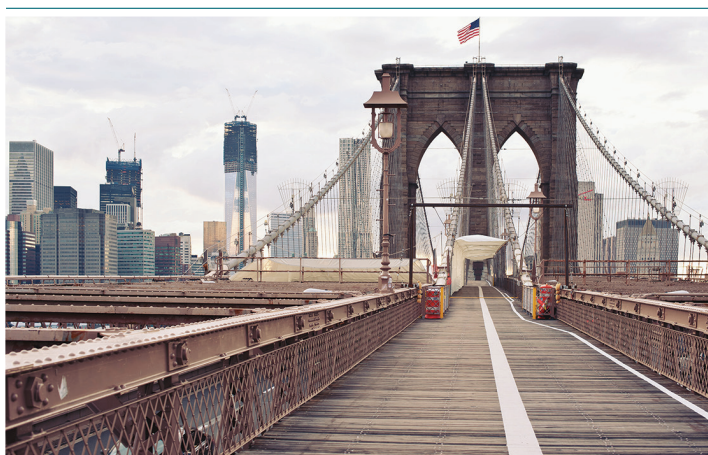
którzy zabierali przechodniom więcej pieniędzy, niż pobierano w rogatce na moście.

South Street Historic District ★★

(Plan D3)

Na końcu Fulton St – metro linie A i C, stacja Broadway-Nassau St; linie 2, 3, 4, 5, J, Z, stacja Fulton St.

W XVII w. założono tu port, który dał początek miastu. Nabrzeża, składy i sklepy powstawały w miarę rozwoju handlu z zagranicą. Utworzenie linii promowej z **Fulton Street** na Brooklyn w 1814 r., linii z **Fulton Market** (targu rybnego, który dziś jest centrum handlowym) w 1822 r. i otwarcie kanału Erie w 1825 r.

Kup książkę

Poleć książkę

sprawiły, że dzielnica stała się tętniącym życiem ośrodkiem handlowym. W 2. poł. XIX w. ruch morski na East River zaczął się zmniejszać, a działalność handlowa została przeniesiona na nabrzeża rzeki Hudson. Port odzyskiwał stopniowo swoją rangę dopiero po 1967 r., gdy rejon South Street został wpisany na listę dzielnic zabytkowych. Dziś jest to jedno z najciekawszych miejsc na Dolnym Manhattanie, gdzie można odnaleźć atmosferę starego Nowego Jorku.

South Street Seaport Museum ★ (Plan D3)

Fulton St 12, Pier 16 i 17, na końcu Fulton St, na terenie Historic District; tel.: 212 748 8600; www.southstreetseaportmuseum.org; IV–XI: śr.–nd. 11.00–19.00, zamkn. pn. i wt.; 12 USD. Kolekcja muzeum obejmuje malarstwo i zbiory *scrimshaws*, misternie rzeźbionych kości wielorybich, oraz makiety statków i wiele innych przedmiotów z czasów wielkich przepraw transatlantyckich.

Częścią muzeum jest **Street of Ships** ★, stare statki zakotwiczone przy nabrzeżach 15 i 16. Największe wrażenie robi czteromasztowy **Peking** z 1911 r. Aby mieć pełne wyobrażenie, jak wyglądał pierwszy nowojorski port, warto przejść się ulicami dzielnicy.

Fulton Street ★ i **Water Street** ★, którym przywrócono wygląd z początku XIX w., wabią staromodnymi sklepikami, kawiarniami i galeriami.

Financial District ★ ★

(Plan C3)

1,5 godz. spacer, 3–4 godz. muzea; metro linie 4 i 5, stacje Wall St i Bowling Green; linie R i W, stacje Cortland St, Rector St, Whitehall St.

Jeśli zwiedzanie nie obejmuje Statuy Wolności, podczas spaceru warto odwiedzić stację Cortland Street projektu Santiaga Calatravy i zakończyć wędrówkę nad morzem.

Ta część Dolnego Manhattanu znajduje się w miejscu, gdzie powstał Nowy Amsterdam. Kolonię zamieszkiwaną

przez 1 tys. osób otaczała palisada. Wysokie fasady 120 domów z cegły i drewna zwieńczone trójkątnymi szczytami, wiatrak i kanał miały bardzo holenderski charakter. Mała społeczność była jednak kosmopolityczna: w 1642 r. mówiono tu 18 językami. Najważniejszą postacią w kolonii był agent Holenderskiej Kompanii Wschodnioindyjskiej. Kiedy Anglicy przejęli władzę w kolonii w 1664 r., zmienili stopniowo jej charakter, wznosząc eleganckie domy w stylu georgiańskim. Choć giełda powstała tu w 1792 r., prawdziwy rozwój finansowy miasta nastąpił dopiero w latach 40. XIX w.

Wall Street i okolice ★ (Plan C3)

Wall Street zawdzięcza nazwę palisadzie, która otaczała holenderską osadę. Zburzono ją w 1699 r., a w jej miejscu wytyczono ulicę, która miała stać się symbolem amerykańskiego kapitalizmu. Na początku stały przy niej piękne georgiańskie domy i kawiarnie. W jednej z nich, **Tontine Coffee House**, na rogu Wall Street i Broad Street, znajdowała się pierwsza siedziba nowojorskiej giełdy – New York Stock Exchange. W 1920 r. Giełda Nowojorska wyprzeździła londyńską i do dziś jest największą giełdą na świecie, pomimo krachów w 1929 i 1987 r. Bankructwa spowodowane ostatnim załamaniem doprowadziły do likwidacji jednej czwartej biur. Wiele z nich przekształcono w mieszkania. W związku z zamachami w 2001 r. wiele firm przeniosło się do Midtown lub New Jersey, po drugiej stronie Hudson River. Nowy Jork nadal jest jednak światową stolicą biznesu.

Trinity Church ★ (Plan C3)

Trinity Pl. 74; pn.–pt. 7.00–18.00, sb. 8.00–16.00, nd. 7.00–16.00; koncerty w niektóre pn. 13.00; www.trinitywallstreet.org.

Neogotycki kościół wzniesiono w 1846 r. Był wówczas najwyższym budynkiem w mieście. Najstarsze groby na **cmentarzu** ★ pochodzą z 1681 r.

WEST MIDTOWN 9

Nie ma tu ulic ocienionych drzewami – to Nowy Jork drapaczy chmur ze szkła i stali, gigantycznych neonów Times Square, teatrów Broadwayu i eleganckich sklepów na 5th Avenue. Wznosi się tu Empire State Building, z Rockefeller Center roztacza się fantastyczna panorama, a o zawrót głowy przyprawiają zbiory sztuki nowoczesnej prezentowane w MoMA...

Usytuowanie

Granice dzielnicy wyznaczają 30th Street, Hudson River, 5th Avenue, Central Park i 59th Street. Aby zwiedzić West Midtown pieszo, najlepiej wysiąść na stacji metra **Times Square**.

Metro – Linia **A** kursuje ze stacji 59th Street/Columbus Circle, 42nd Street i 34th Street/Penn Stadion; linie **C** i **E** kursują ze stacji 59th Street/Columbus Circle, 50th Street, 42nd Street i 34th Street/Penn Stadion; linia **1** odjeżdża ze stacji 59th Street/Columbus Circle, 50th Street, 42nd Street/Times Square i 34th Street/Penn Station; linie **2**, **3**, **7** kursują ze stacji 42nd Street/Times Square; linie **N**, **Q**, **R** i **W** odjeżdżają ze stacji 57th Street/7th Avenue, 49th Street, 42nd Street/Times Square, 34th Street/Herald Square; linie **B**, **D**, **F** i **M** kursują ze stacji 47th–50th Streets/Rockefeller Center, 42nd Street, 34th Street/Herald Square.

Autobus – Linie **5** i **7** jadą 5th, 6th i 7th Avenues; linia **10** kursuje przez

Broadway, 7th i 8th Avenues; linia **20** kursuje przez 7th i 8th Avenues; linia **11** jeździ przez 9th i 10th Avenues. Cztery linie kursują przecznicami głównych ulic: linia **34** (34th St), linia **42** (42nd St), linia **50** (50th St) oraz linia **57** (57th St). W tej ogromnej dzielnicy po zachodniej stronie 5th Avenue znajduje się wiele najważniejszych atrakcji turystycznych Nowego Jorku – Times Square, Empire State Building (zob. s. 116), Rockefeller Center (zob. s. 118) i MoMA (zob. s. 121).

Od Broadwayu do Hudson River★

Poza okrętem „Intrepid” najciekawszymi atrakcjami turystycznymi tej części miasta są pełne ludzi ulice, przede wszystkim Szósta i Siódma Aleja oraz Broadway.

Spacer ulicami wywiera największe wrażenie późnym popołudniem i wieczorem, gdy zmrok podkreśla urok neonów. Aby poczuć atmosferę tej

Kup książkę

Poleć książkę

BROADWAY, ON I OFF

Słowo Broadway nie oznacza jedynie samej dzielnicy teatrów. 40 sal z ponad 500 fotelami, z których ponad dwie trzecie wystawia tylko musicale, stanowi [Broadway oficjalny](#) – on. Gra się w nich spektakle cieszące się dużą popularnością. Teatry mające mniej niż 500 miejsc nazywane są *off*. Wystawiają mniej komercyjne sztuki młodszych autorów. Miewają doskonały repertuar. Jeszcze mniejsze sale, określane *off-off*, pokazują spektakle eksperymentalne. Najlepsze spektakle na Broadwayu zostają uhonorowane nagrodą Tony Awards.

[Musicale](#) zajmują wyjątkowe miejsce w repertuarze tych teatrów. Szczyt rozwoju osiągnęły w 1957 r., gdy w Winter Garden wystawiono musical [Stephena Sondheim](#) *West Side Story* z muzyką Leonarda Bernsteina. Historia Romea i Julii przeniesiona w świat biednych nowojorskich dzielnic z lat 50. odniosła ogromny sukces.

dzielnicy, trzeba powłóczyć się bez celu, przyglądając się plakatom teatralnym, wielobarwnym reklamom i żółtym taksówkom.

[Times Square i okolice](#) (Plan D3)

Na plac najlepiej przyjść wieczorem, ale lepiej unikać dni świątecznych, chyba że lubi się tłumy.

Times Square, centrum Theater District, pomimo że od niedawna jest częściowo przeznaczony tylko dla pieszych, nie ma nic wspólnego ze spokojnym miejskim deptakiem. Wręcz przeciwnie, to symbol nerwowej nowojorskiej energii. O każdej porze, w świetle gigantycznych neonów, w hałasie klaksonów tłoczą się ludzie... Kiedy pada, atmosfera tego miejsca staje się jeszcze bardziej intensywna: wszystko dwoi się w oczach, światła neonów odbijają się i błyszczą w deszczu, wycieraczki na szybach taksówek dodają kolejny element ruchu do wszechobecnego zamieszania. Można tu przeżyć sceny prosto z kultowych filmów, takich jak *Taksówkarz*.

W XIX w. na placu odbywał się jarmark koni. Gdy dziennik „**The New York Times**” postanowił zbudować tutaj swoje biura, plac otrzymał nową nazwę (1904). W 1916 r. wydano zgodę na instalację pierwszych wielkich **sztydów elektrycznych**, które stanowią dziś o unikalnej atmosferze Times Square. W wielkich czasach amerykańskiego kina w okolicy mieściły się słynne wytwórnie filmowe: Paramount

i Twentieth Century Fox (przed przeprowadzką do Hollywood). Od lat 70. Times Square miał fatalną reputację – na okolicznych ulicach, pełnych sex-shopów, sprzedawano narkotyki. Kiedy w latach 90. rozprawiono się z przestępczością, powrócili tu spokojni mieszkańcy.

Pod **nr. 1 na Times Square** znajdowała się siedziba „**The New York Times**” (dziennik przeprowadził się w 2007 r. do wieżowca o wysokości 318 m na rogu 40th St i 8th Ave.). W 1928 r. był to pierwszy budynek, na którym pojawiły się wyświetlane, przesuwane napisy (dziś są to notowania Dow Jones).

Pod **nr. 3** (siedziba agencji prasowej **Reuters**) prezentuje się gigantyczne zdjęcia z reportaży z różnych stron świata. Podczas wojny w Iraku agencja pokazywała liczbę dziennikarzy zabitych w tym kraju.

Naprzeciw, pod **nr. 4**, wznosi się okrągła, przybrana ekranami wieża **Condé Nast** (1999). U dołu są wyświetlane notowania Nasdaq.

Pod nr. 1500 na Broadwayu, z oknami wychodzącymi na Times Square, znajduje się **ABC Studio** (American Broadcasting Company), które nadaje słynny program *Good Morning America*.

[Madame Tussaud's Wax Museum](#)

(Plan D3)

42nd St 234; tel.: 800 246 8872; [www.nycwax.com](#); 10.00–20.00 (pt.–sb. 22.00); bilety: od 29, 33 i 44 USD, przy zakupie online zniżka nawet 6 USD

Kup książkę

Poleć książkę

Dzielnice i zabytki | West Midtown

Kup książkę

Poleć książkę

Czy jest ktoś, kto nie marzył, by spotkać jedną z amerykańskich sław? W tym muzeum figur woskowych można zobaczyć ponad 200 wybitnych osobistości, gwiazd seriali, sportu i polityki.

Theater District (Plan D3)

Dzielnica teatrów w okolicach Times Square zaczęła rozwijać się dzięki otwarciu w 1895 r. na rogu Broadwayu i 45th Street teatru Olympia. W rejonie od 6th do 8th Avenue, między ulicami 40th i 57th powstało ponad 80 scen teatralnych. Na początku wystawiano tu przede wszystkim lekkie komedie i rewie, w latach 20. zaczęto prezentować sztuki wybitnych amerykańskich dramaturgów, takich jak Eugene O'Neill. W okresie międzywojennym odkryto **musical**, łączący elementy teatralne i operetkowe. Podczas II wojny światowej teatry były nieczynne przez dwa lata, przez co wiele z nich zbankrutowało, niektóre zaś zamieniono na kina lub kluby erotyczne. Działające w dzielnicy gangi mafijne rywalizowały o wpływy z przemysłu erotycznego i prostytucji. Dopiero w latach 90., gdy miasto rozprawiło się z przestępczością, dzielnica znów zaczęła cieszyć się popularnością, powstało wiele restauracji, odnowiono też większość starych teatrów.

Słynne teatry (Plan D3)

Spacer warto zacząć w południowej części dzielnicy i kierować się na północ od 42nd St.

Na **42nd Street** znajdują się najstarsze i najważniejsze teatry Theater District. Należy do nich **New Amsterdam Theatre** (West 42nd St 214, między 7th i 8th Ave.; <https://newamsterdamtheatre.com>) założony w 1903 r., w którym Disney wystawił musical *The Lion King* (Król Lew) i *Mary Poppins*, a także *Alladin* i *Frozen*. Naprzeciw znajduje się **New Victory Theater** (West 42nd St 209; www.newvictory.org), najstarszy teatr w Nowym Jorku otwarty w 1899 r. przez Oscara Hammersteina (właściciela Olympii, która zapoczątkowała

teatralne życie dzielnicy). W latach 70. w budynku teatru znajdowało się kino wyświetlające filmy erotyczne.

Na zachód od Broadwayu jest **Theatre Row** (między 9th i 10th Ave.; www.bfany.org), gdzie znajdują się teatry wystawiające sztuki *off-Broadway* oraz *off-off* (zob. ramka s. 111).

44th Street (między 7th i 8th Ave.) to kolejne skupisko teatrów o długiej historii. Znajdziemy tu **Majestic** (1927), **Lambs Theater** (1904) oraz **Shubert Theatre** (1913), w którym pierwsze kroki na Broadwayu stawiała Barbra Streisand. Pod nr. 432, w starym kościele, miało siedzibę **Actors Studio** Lee i Pauli Strasbergów, w którym uczyli się Marlon Brando, Dustin Hoffman i Al Pacino.

Lyceum Theatre na **45th Street** (West 45th St 149–157, między Broadwayem i 6th Ave.) z neoklasycystyczną fasadą pochodzi z 1903 r. i jest jedną z najstarszych działających do dziś scen.

Imperial Theatre (West 45th St 249, między Broadwayem i 8th Ave.) wystawiał spektakle Cole'a Portera, George'a Gershwina i Leonarda Bernsteina.

W **Lunt Fontanne Theatre** (West 46th St 205, między Broadwayem i 8th Ave.) odbyła się premiera *Sound of Music* (Dźwięków muzyki).

W **Barrymore Theatre** (West 47th St 243–251, między Broadwayem i 8th Ave.) wystawiono w 1947 r. *A Streetcar Named Desire* (Tramwaj zwany pożądaniem).

Na rogu Broadwayu i 50th Street znajduje się **Cadillac Winter Garden**, w którym wciąż słychać echa *Ziegfeld Follies* z Josephine Baker. Można tu również zobaczyć *West Side Story* lub *Funny Girl* (Zabawną dziewczynę). Informacje na temat godzin otwarcia, spektakli, biletów m.in. na www.shubert.nyc.

Carnegie Hall (Plan E2)

West 57th St 156, na rogu 7th Ave.; www.carnegiehall.org.

Najsłynniejsza sala koncertowa w Nowym Jorku jest dobrym przykładem, jak wielkie znaczenie mają

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

NOWY JORK

Ruszaj w świat z przewodnikiem Michelin!

- poręczny format
- czytelny układ treści
- fascynujący portret miasta
- liczne ciekawostki
- aktualne informacje praktyczne

Michelin zaprasza Cię do wspólnego odkrywania najpiękniejszych zakątków Nowego Jorku. Z tym przewodnikiem zwiedzanie będzie prawdziwą przyjemnością! Szukasz niezwykłych miejsc i intrygujących zabytków? Nic prostszego! Dzięki gwiazdkom przy nazwach dzielnic i obiektów nie pominiessz żadnej turystycznej atrakcji. Szczegółowe plany ułatwią poruszanie się po dzielnicach miasta. Starannie dobrane propozycje miejsc pomogą Ci znaleźć niebanalny nocleg, restaurację czy kawiarnię, w których spędzisz wyjątkowe chwile.

Gwiazdki – tradycyjny system oceny atrakcji turystycznych:

- ★★★ zobacz koniecznie
- ★★ warto odwiedzić
- ★ godne uwagi

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
tel.: 0 801 339900
kom.: 0 601 339900

ISBN 978-83-283-5446-3

9 788328 354463

Zaplanuj trasę podróży
z serwisem
www.ViaMichelin.com

Cena 22,90 zł